

Cecylia Gajkowska

Polonistyka wileńska

Biuletyn Polonistyczny 22/4 (74), 117-119

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

1973, była mowa w BP, z. 53) - "Russkaja i polskaja literatury konca XIX - naczala XX w." (Literatury rosyjska i polska końca XIX i początku XX w.), przygotowana przez radziecko-polski zespół pod redakcją H. Cybienko, J. Kulczyckiej-Saloni, J. Detki i A. Semczuka.

Wyrazem uznania dla wkładu polskich naukowców w rozwój kontaktów naukowych polsko-radzieckich było nadanie w r. 1977 tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Moskiewskiego prof. Janinie Kulczyckiej-Saloni, pracownikowi Uniwersytetu Warszawskiego.

Prof. Helena Cybienko
(Tłum. mgr Maria Juraszek)

Polonistyka wileńska

Polonistyka w Instytucie Pedagogicznym w Wilnie jest jednym z kierunków nauczania na Wydziale Języków Obcych, którego głównym zadaniem jest przygotowanie nauczycieli-polonistów dla szkół z polskim językiem wykładowym, znajdujących się na terenie Litewskiej Republiki, a ponadto pracowników biur turystycznych "Inturist" i "Sputnik", redakcji gazet polskich wychodzących w Wilnie (np. "Czerwonego Sztandaru") oraz bibliotek. Studia na polonistyce trwają pięć lat. Na pierwszy rok studiów stacjonarnych przyjmuje się przeciętnie 15 osób, na kurs zaoczny - 25. Obok specjalności podstawowej, którą jest język i literatura polska, studenci najczęściej specjalizują się w historii lub pedagogice. W programie nauczania, oprócz przedmiotów ściśle polonistycznych, znajdują się wszystkie dyscypliny wykładane na wydziałach filologicznych wyższych uczelni Związku Radzieckiego.

Nad kształceniem przyszłych nauczycieli-polonistów pracuje i czuwa sześciuosobowy zespół naukowo-dydaktyczny pod kierunkiem prodziekana, doc. Włodzimierza Czeczota, z wykształcenia historyka.

Doc. Anna Kaupuż, kandydat nauk filologicznych, kierownik Katedry Literatury i Języka Polskiego, prowadzi wykłady ze składni i gramatyki historycznej języka polskiego, a ponadto opiekuje się studencką pracą naukową. Przedmiotem jej własnych zainteresowań naukowych jest m.in. historia slawistyki; opublikowała wiele rozpraw w języku polskim, litew-

skim i rosyjskim (m.in. "Dzieje konkursu na Uniwersytecie Kijowskim i praca konkursowa J. I. Kraszewskiego", "Przegląd Humanistyczny" 1964; "Z dziejów »Gofreda« na Litwie. (Tasso - Kochanowski na scenie wileńskiej z r. 1825)", w: "W kręgu »Gofreda« i »Orlanda«", Wrocław 1970; "O pierwszym polskim tłumaczeniu »Dum« K. Rylejewa", "Slavia Orientalis" 1970; "XIX a. pradžios Lietuvos Kultūros veikėjai pagal prof. I. N. Lobjkos susirašinejamą su N. P. Rumianceva, muziejaus steigėju, Lietuvos TSR Aukštųjų mokyklų mokslo darbai", "Literatūra", X, Wilnius 1967; "I. Lobjka", Mažoji Lietuviškoji Tarybine Enciklopedija, t. II, Wilnius 1968; "Wkład I. N. Łobjko w rozwitcie rusko-polsko-litowskich kulturnych swjaziej w pierwoj czetwierti XIX wieku", "Uczyenye Zapiski wysszich uczebnych zawiedienij Litowskoj SSR. Jazykoznanije", UP, Wilnius 1963; "Problematika ekzamenacjonnych woprosow po russkoj litieraturie w starom Wilniuskom uniwersitietie w 1822-1832 gody", "Litieratura" XII, Wilnius 1969).

Irina Kaszkarowa prowadzi zajęcia z językoznawstwa ogólnego, morfologii, języka starocerkiewno-słowiańskiego. Jest współautorką podręcznika gramatyki polskiej dla klas V-VI i VII-VIII (w przygotowaniu) dla szkół polskich Litewskiej Republiki Radzieckiej.

Margarita Lemberg wykłada literaturę XX w. i współczesną oraz metodykę nauczania literatury polskiej.

Maria Niedźwiedzka prowadzi kurs literatury XVI-XVIII w., literatury okresu romantyzmu, pozytywizmu, ponadto literatury dla dzieci. Wraz z M. Lemberg opracowała trzy podręczniki do nauki literatury polskiej dla klas IX, X i XI szkół z wykładowym językiem polskim (czterokrotnie wznawiane).

Genadiusz Rakitski prowadzi wykłady i zajęcia z fonetyki, leksyko-
grafii, gramatyki porównawczej oraz metodyki nauczania języka polskiego.

Ponadto laborantki Ludmiła Siekacka i Barbara Kaleda prowadzą zajęcia praktyczne z języka polskiego ze studentami I i II roku.

Wszystkie wykłady prowadzone są w języku polskim.

Wymienieni wykładowcy kierują też praktykami pedagogicznymi w kraju i zagranicą. Polonistyka wileńska blisko współpracuje z polonistyką Uniwersytetu Wrocławskiego, dlatego też studenci wileńscy odbywają w czasie studiów miesięczną praktykę we Wrocławiu, podczas której bio-

raż udział w normalnych zajęciach na uczelni, uczęszczają na wykłady i seminaria, korzystają z bibliotek, a ponadto zapoznają się z problemami życia akademickiego w Polsce. W ramach współpracy gośćmi Instytutu Pedagogicznego w Wilnie są studenci-rusycyści Uniwersytetu Wrocławskiego.

Prace Katedry Historii Literatury i Języka Polskiego przebiegają zasadniczo trzema torami: działalność pedagogiczna – kształcenie polonistów – działalność popularyzatorska oraz naukowa.

Działalność popularyzatorska nie ogranicza się tylko do corocznych wycieczek literackich, np. do Nowogródka, Borejkowszczyzny czy Grodna, ale realizowana jest również poprzez organizowanie wieczorów literackich poświęconych znanym pisarzom polskim. I tak, oprócz tradycyjnych już wieczorów Mickiewiczowskich, na kolejnych spotkaniach prezentuje się życie i twórczość pisarzy polskich, np. A. Asnyka, M. Konopnickiej, E. Orzeszkowej, L. Staffa, J. Tuwima, K. I. Gałczyńskiego. Wieczory te, przeznaczone dla dość szerokiego kręgu odbiorców, cieszą się w Wilnie dużą popularnością, do czego z pewnością przyczyniają się wypowiedzi wykładowców uczelni na łamach prasy czy w radiu. Warto zwrócić uwagę, że polonistykę wileńską łączą ściśle więzy współpracy z wiejskimi szkołami polskimi: niejednokrotnie studenci organizują tam wieczory literackie i koncerty, ponadto pomagają nauczycielom w codziennej pracy pedagogicznej.

W ramach współpracy z Instytutem Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego poloniści z Instytutu Pedagogicznego w Wilnie rozpoczęli zbieranie zabytków folklorystycznych, głównie zanikających już polskich pieśni z terenu Litwy Radzieckiej.

Opracowała
na podstawie materiałów i autopsji
dr Cecylia Gajkowska

Prace redakcyjne nad niniejszym zeszytem
zakończono dnia 31 sierpnia 1979 r.